

Sv. Atanazij Aleksandrijski (ok. 297 – 373)

Škof Aleksander ga preseneti kot dečka, ko se igra škofa, in ga vzame v šolo. Ko Aleksander umira, ga hoče imeti ob sebi, čeprav je pobegnil, ker se je bal, da ga bodo imenovali za njegovega naslednika. 45 let je potem vodil Cerkev v prestižni Aleksandriji, od tega je 17 let prebil v petih izgnanstvih; je veliki branitelj vere v božjo troedinost proti Ariju. Veliko noč 7. aprila 345 je praznoval v Ogleju ob koncu svojega drugega izgnanstva.

Govor zoper pogane (40-43)

Očetova Beseda vse krasi, ureja in objema

Presveti in nad vse ustvarjenine silno vzvišeni Kristusov Oče kot najizvrstnejši vladar s svojo modrostjo in svojo Besedo, našim Gospodom in rešiteljem Kristusom, vse in povsod rešilno vodi, ureja in dela, kot vidi, da je prav. Prav je, da so bitja takšna, kot so nastala in vidimo, da nastajajo. On je namreč hotel, da so takšna, in nihče ne bo temu ugovarjal. Če bi se ustvarjene stvari gibale brez pravega smisla in bi se svet vrtel na slepo, bi lahko kdo temu, kar smo povedali, ne verjel. Ko pa vidimo, da je vse smotrno, modro in bistrourmno urejeno in lepo okrašeno, moramo nujno reči, da je to naredila in okrasila prav Božja Beseda.

Pri tem mislim na živega in dejavnega Boga, ki je sam po sebi Beseda in je od dobrega Boga vsega stvarstva. On je različen od vseh ustvarjenih reči. On je edina in lastna Beseda dobrega Očeta. Po njegovi previdnosti je razsvetljen ves ta svet, ki ga je ustvaril. On, dobra Beseda dobrega Očeta, je vsemu določil razvrstitev, povezal med seboj nasprotja in iz njih ustvaril veliko skladnost. On je edini in edinorojeni Bog, ki prihaja iz Očeta kakor iz studenca dobrote, vse krasi, vse ureja in vse objema.

Ko je torej Bog po svoji večni Besedi vse ustvaril in dal stvarjem njihovo naravo, ni pustil, da bi se stvarstvo po svoji naravi razmajalo, viharo kipelo ter se morda razblinilo v nič. Pač pa v svoji dobroti s svojo Besedo, ki je tudi Bog, vse stvarstvo vodi in vzdržuje, da more po vodstvu, previdnosti in upravljanju njegove Besede ostati trdno in obstati. Tako postaja svet deležen dejavnosti Očetove Besede, ker ga ta vzdržuje in ne preneha obstajati. To bi se gotovo zgodilo, če ga ne bi ohranila Beseda, ki je *podoba nevidnega Boga, prvorojenec vsega stvarstva*. Po njem in v njem obstaja vse, kar je vidno in kar je nevidno, in on je glava Cerkve. Tako učijo služabniki resnice v Svetem pismu.

Vsemogočna in v vsem sveta Očetova Beseda vsa bitja prešinja in povsod razliva svojo moč, prežarja vidno in nevidno stvarstvo, ga vzdržuje v sebi in objema. Njena moč ni nikjer odsotna, ampak vse in po vsem, tako sleherno posamezno bitje kakor celotno stvarstvo, oživlja in ohranja.

Po Besedi so vsa bitja na svetu eno samo Božje blagoglasje

Ni je in ne bo stvari, ki ne bi nastala in obstala v Besedi in po njej, kot uči tudi apostol bogoslovec: *V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog. Vse je nastalo po njej in brez nje ni nastalo nič.*

Ko glasbenik uglašuje liro, vešče usklaja nizke tone z višjimi in srednje z ostalimi, da doseže blagoglasje. Podobno Božja Modrost drži v rokah veselje kakor liro: prilagaja ozračje zemeljskim stvarjem in povezuje nebesna bitja z ozračjem. S svojo mislijo in hotenjem družijo posamezne dele s celoto in jih spravlja v vrtenje ter tako ustvarja en sam svet in en sam red, eno samo čudovito lepoto. Božja Beseda pa ostaja pri Očetu negibna, medtem ko giblje vse stvari v skladu z njihovo lastno naravo, kakor hoče Oče. Vsa bitja prejemajo v skladu s svojo naravo od nje svoje življenje in svoj obstoj in po njej tvorijo čudovito, zares božansko blagoglasje.

Da bo mogoče tako vzvišeno stvar razumeti, vzemimo za zgled tole podobo. Poglejmo velik pevski zbor! Sestavljajo ga različni ljudje, moški, otroci, ženske, stari in mladi. En zborovodja ga usmerja z znamenji, vsak izmed pevcev pa poje v skladu s svojo naravo in zmožnostjo: mož kakor mož, otrok kakor otrok, prileten človek kakor prileten, mladenič kakor mladenič. Vsi glasovi skupaj pa se zlivajo v eno samo blagoglasje. Še drug primer! Pomislimo na našo dušo, ki zaposluje hkrati naše čute, ustrezno njihovemu svojskemu delovanju. Če naletimo na nekaj, postanejo vsi hkrati dejavni: oko gleda, uho posluša, roka tipa, voh vonja, okus okuša. Često se zganejo tudi drugi udje telesa, na primer noge, ki stopijo. Prav tako se dogaja z vsem stvarstvom. Čeprav sta navedeni podobi zelo slabotni, pa je to mogoče dojeti s poglobljenim razmišljanjem.

Božja Beseda čudovito upravlja hkrati vse stvari z enim samim prebliskom svoje volje, tako da vsako posamezno bitje deluje, kakor je njemu lastno, vsa skupaj pa tvorijo en sam vesoljni red.

Iz Molitvenega bogoslužja:

drugo berilo ure bogoslužnega branja za četrtek in petek 1. tedna med letom.

PG 25, 79-87